

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 384/2015
10.03.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Гордане Ајншпилер-Поповић и Браниславе Апостоловић, чланова већа, у привредном спору по тужби тужиоца Р.Л. из В., Л., кога заступа пуномоћник Т.З., адвокат из Б., против тужених 1) П.ш. АД из Б., коју заступа пуномоћник В.Н., адвокат из Б. и 2) В.б. АД из Н.С., коју заступа пуномоћник М.Л. М., адвокат из Б., ради исплате дуга у износу од 3.000.000,00 УСД, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5044/15 од 23.09.2015. године, у седници већа одржаној дана 10.03.2016.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца Р.Л. из В., Л., изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 5044/15 од 23.09.2015. године.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев првотуженог и друготуженог за накнаду трошкова одговора на ревизију тужиоца.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Панчеву П број 334/2013 од 18.03.2015. године, ставом првим изреке обијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезу тужени да солидарно плате тужиоцу износ од 3.000.000,00 УСД са уговореном каматом по стопи LIBOR + 3,8% променљивом у складу са Споразумом 21/05 и уз провизију банке од 0,5% од годишње камате рачунајући од 18.12.1989. године па до исплате. Ставом другим одбијен је приговор тужиоца о месној ненадлежности тога суда. Ставом трећим обавезан је тужилац да туженом другог реда исплати трошкове парничног поступка у износу од 2.404.000,00 динара.

Привредни апелациони суд пресудом Пж бр. 5044/15 од 23.09.2015. године у ставу I изреке одбија жалбу тужиоца и потврђује пресуду Привредног суда у Панчеву број 334/2013 од 18.03.2015. године. Ставом II изреке обавезује тужиоца да првотуженом и друготуженом накнади трошкове другостепеног поступка исплатом свакоме од њих износа од по 250.500,00 динара.

Против другостепене пресуде, тужилац изјављује благовремену и дозвољену ревизију. Ревизију изјављује због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију тужиоца, тужени споре ревизијске разлоге и предлажу да се ревизија тужиоца одбије као неоснована. Трошкове су опредељено тражили.

Врховни касациони суд је испитао побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 55/14) и одлучио као у изреци пресуде из следећих разлога:

Ревизија тужиоца није основана.

Ревизијом побијана другостепена пресуда није захваћена битном повредом из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Приликом доношења побијане пресуде нису учињене ни друге апсолутно битне повреде одредаба парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 18.12.1989. године закључен је споразум број 21/05 о одобрењу кредита у износу од 3.000.000,00 УСД од стране М.и.б. из М. (М.В.) радној организацији за развој и инжињеринг из П., са роком враћања од 7 година почев од другог полугођа 1989. године. Наведеним уговором корисник кредита се обавезао да банци пре исплате прве транше кредита обезбеди гаранцију В.б. – У.б. Н.С.. В.б. У.б./ је дана 22.12.1988. године издала банкарску гаранцију број 26570979 којом је преузела неопозиву и безусловну одговорност у случају да корисник кредита не испуни своју уговорну обавезу на начин и у уговореном року, не исплати кредит, камату и провизију на први захтев корисника гаранције. Гаранција је издата са роком важности до 31.12.1996. године. У оквиру рока важења гаранције, корисник гаранције М.В. је дана 30.05.1996. године упутила писани позив на плаћање тзв. протест гаранције В.б. У.б. из Н.С., ради измирења заосталог дуга који је на дан 16.05.1996. године износио 3.573.434,93 УСД. В.б. није извршила исплату по наведеном позиву из разлога што су у време протеста гаранције биле на снази економске санкције према СЦГ те није обављан платни промет са иностранством. Дана 13.11.1996. године М.В. упутила је препоручену писану пошиљку – допис под ознаком Н 15-39 којом је В.б. вратила гаранцију број 2650979 од 22.12.1989. године према уговору број 21/05, у ком допису је наведено да се гаранција враћа у складу са окончањем посла. Наведено писмено В.б. је примила 28.11.1996. године.

Тужилац поседује копију SWIFT дописа од 26.11.1996. године којим М.В.обавештава В.б. да је до враћања гаранција дошло грешком једног од запослених, па се иста моли да наведену гаранцију врати, што В.б. није учинила. Наведени документ не садржи идентификационе податке о пошиљачу поруке, податке за аутентификацију поруке а из текста није могуће препознати начин на

који је порука прослеђана од издаваоца до примаоца. На документу нема уобичајених ознака за документ који је послат путем телекомуникационих система којим се шаљу swift поруке, нема формат и садржај таквог дописа, а порука није сачињена у swift формату који се користи за телекомуникациону коореспонденцију у вези банкарских гаранција. Такође не постоје писани докази о томе да је овакав документ примљен код В.б..

Утврђено је да је М.В. уговором са С.В. из С. закљученим 26.11.1996. године на банку из С. пренела своја потраживања по кредиту број 21/05 од 18.12.1989. године, при чему је изричито наведено да се преносе сва права и обавезе кредитора укључујући и банкарску гаранцију коју је издала В.б. – У.б. из Н.С.. О овом преносу је обавештена банка гарант као прималац кредита. Дана 08.09.1998. године наведено потраживање је од стране С.В. из С. уступљено примаоцу потраживања М.Г.ф. Е. из В. о ком уступању су обавештени банка гарант и прималац кредита. Исто потраживање са наведеног повериоца пренето је на примаоца потраживања, овде тужиоца.

Првостепени суд одбија захтев тужиоца за исплату тужбом траженог износа, уз образложење да потраживање по основу саме банкарске гаранције није могло бити пренето уговором о преносу потраживања из основног правног посла, јер је банкарска гаранција враћена 13.11.1996. године, а уговор о преносу потраживања закучљен је дана 26.11.1996. године, што значи да је прималац гаранције исту вратио пре закључења уговора о преносу потраживања.

С обзиром на тако утврђено чињенично стање правилно је првостепени суд применио материјално право када је потврдио првостепену пресуду којом је захтев тужиоца одбијен као неоснован.

Ревидент у ревизијским разлозима изражава супротан правни став од израженог става нижестепених судова.

Ревизијски суд не прихвата у ревизији изражене правне ставове. Чланом 1083. Закона о облигационим односима прописано је да се банкарском гаранцијом обавезује банка према примаоцу гаранције (кориснику) да ће му за случај да му треће лице не испуни обавезу о доспелости измирити обавезу ако буду испуњени услови наведени у гаранцији. Гаранција мора бити издата у писменој форми. У члану 1086. истога закона, прописано је да своја права из банкарске гаранције корисник може уступити трећем само са уступањем потраживања које је обезбеђено гаранцијом и преносом својих обавеза у вези са обезбеђеним потраживањем.

Одредбом члана 436. Закона о облигационим односима прописано је да поверилац може уговором закљученим са трећим лицем пренети на овога своје потраживање изузев оног чији је пренос забрањен законом, или које је везано за личност повериоца, или које се по својој природи противи преношењу на другога. Уговор о уступању потраживања нема дејство према дужнику ако су он и поверилац уговорили да овај неће моћи пренети потраживање на другога или да неће пренети без дужниковог пристанка. Чланом 438. истог закона прописано је

да за потраживање није потребан пристанак дужника, али је уступилац дужан обавестити дужника о извршеном уступању.

Имајући у виду да је правни претходник тужниоца М.В. из М., као корисник гаранције уз допис од 13.11.1996. године вратила друготуженој оригинал гаранције са образложењем да је враћа у складу са окончањем посла, да је гаранцију примио давалац гаранције дана 28.11.1996. године, правилан је закључак нижестепених судова да наведена порука од 26.11.1996. године којом је обавештена друготужена да је банкарска гаранција послата грешком, не испуњава строге услове форме, за међународне финансијске телекомуникације, односно финансијске банкарске телекомуникације које се односе на кредите и гаранције због чега не може производити правно дејство опозива враћања банкарске гаранције.

Уколико се једна од странака определила за овакав начин комуникације (SWIFT) онда и према становишту ревизијског суда, наведена порука мора испуњавати стандарде односно строгу форму прописану за међубанкарску комуникацију. Због тога наведени „SWIFT“ од 26.11.1996. године не испуњава захтеване стандарде и не може произвести правно дејство повлачења правне радње, враћања банкарске гаранције које је извршено слањем оригинала банкарске гаранције друготуженој банци.

Наведена swift порука коју је послао правни претходник тужиоца и по оцени овога суда не испуњава строге услове форме, јер је послата у слободном формату који не припада категорији 7, која се према приручнику за поруке у издању Друштва за међународне финансијске банкарске телекомуникације односи на документарни акредитив и гаранције. Управо из тих разлога што не испуњава форму swift - поруке која се захтева, односно стандарде за комуникацију између банака, у вези банкарске гаранције, без обзира кад је друготуженој као обвезнику по гаранцији, односно даваоцу гаранције стигла ова порука, иста не може произвести дејство опозива враћања гаранције.

Имајући у виду да се према становиштву Врховног касационог суда нису стекли услови да се сматра да је на наведени начин опозвано враћање гаранције, то су враћањем оригинала гаранције уз изјаву да се иста враћа са окончањем посла, престале обавезе издаваоца гаранције по истој. Самим тим је и захтев тужиоца, који је вишеструким цесијама преузео потраживање по основу кредита и гаранције, неоснован у односу на банку гаранта. Ово из разлога што је М.В. из М., која је наведена потраживања и уступила, враћањем гаранције је заправо ослободила банку гаранта за дугове по основу гаранције. Наведено значи да у тренутку уступања није имала потраживање по основу гаранције, него само по основу кредита у односу на главног дужника па њиме и није могла да располаже цедирањем.

Из наведених разлога, на основу члана 414. релевантног ЗПП-а, одлучено је као у изреци под један пресуде.

Суд је одбио захтев тужених за накнаду трошкова одговора на ревизију тужиоца као неоснован. Како је ревизија тужиоца одбијена као неоснована одговор на ревизију који је изјављен од стране прво и друготуженог није био непоходан, па је у смислу члана 154. став 1. ЗПП, предузимање такве радње било сувишно и непотребно.

То су разлози због којег је захтев тужених за накнаду ових трошкова одбијен као неоснован и одлучено као у изреци под два, у смислу члана 165. став 1. а у вези члана 154. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић, с.р.**